

BESTANDSPLAN ELG

2015 - 19

Foto: Arnold Hamstad

TRONDHEIM STORVILTVALD

FORORD

Bestandsplanen for årene 2015-19 er den 3. femårsplanen for elg som Trondheim Viltråd har utarbeidet etter at prinsippene om lokal storviltforvaltning ble gjennomført i Trondheim. Arbeidet med de foregående planene har styrket rettighetshavernes engasjement og kunnskap.

Elgbestanden i Trondheim kommune er sunn og frisk, og vi kan vise til en kondisjon på dyrene som ligger på toppen i nasjonal sammenheng. Gjennom siste bestandsplan klarte Viltrådet å nå målet om å redusere elgbestandens størrelse med cirka 20%. Antallet konflikter mellom elg og trafikk har gått ned, den fallende trenden for slaktvekter er stanset, og stammens høge produktivitet er beholdt.

Trondheim Viltråd takker Miljøenheten i Trondheim kommune for utmerket samarbeid, både gjennom siste bestandsplanperiode, og i arbeidet med å etablere denne nye planen.

Den viktigste og største takken går likevel til jaktlagene i storvaldet, som har fulgt opp målene og tiltakene i den forrige bestandsplanen med stor flid og lojalitet.

Målet for den kommende bestandsplanperioden er å holde elgstammen stabil på det lavere nivået den nå er brakt ned til.

Sekretær for bestandsplanarbeidet har vært "Utmarksspesialisten" ved Arnold Hamstad.

INNHOOLD

1. GRUNNLAGET FOR PLANEN.....	4
1.1. Storvaldets omfang og organisering.....	4
1.2. Kunnskapsgrunnlaget	5
Tidligere bestandsplaner	5
«Sett og skutt» data	5
Evalueringsrapport fra NINA	5
Analyse av utviklingen i slaktvekter	5
Beiteregistreringer	5
2. MÅLSETTINGER.....	6
2.1. Nasjonale mål	6
2.2. Kommunens mål.....	6
Overordna forvaltningsmål	6
Operative forvaltningsmål.....	6
2.3. Viltrådets konkretisering av målene	7
Elgstammens størrelse, kondisjon og sammensetning	7
Konfliktnivå ift. samfunnets interesser	7
Samarbeid og organisering.....	7
Økonomi	7
3. TILTAK	8
Tiltak ift. målene for elgstammens størrelse, kondisjon og sammensetning	8
Tiltak ift. målene for konfliktnivå ift. samfunnets interesser	8
Tiltak ift. målene for samarbeid og organisering	8
4. ELGJAKTA	9
4.1. Organisering av jakta	9
4.2. Jaktuttaket.....	9
Fellingskvote.....	9
Styringsmål mht. alder og kjønn	9
4.3. Jaktutøvelsen.....	10
Aktsomhet	10
Rapportering av ettersøk.....	10
4.4. Felling av dyr utenfor ordinær jakt.....	10
5. GODKJENNING AV PLANEN	11

1. GRUNNLAGET FOR PLANEN

1.1. Storvaldets omfang og organisering

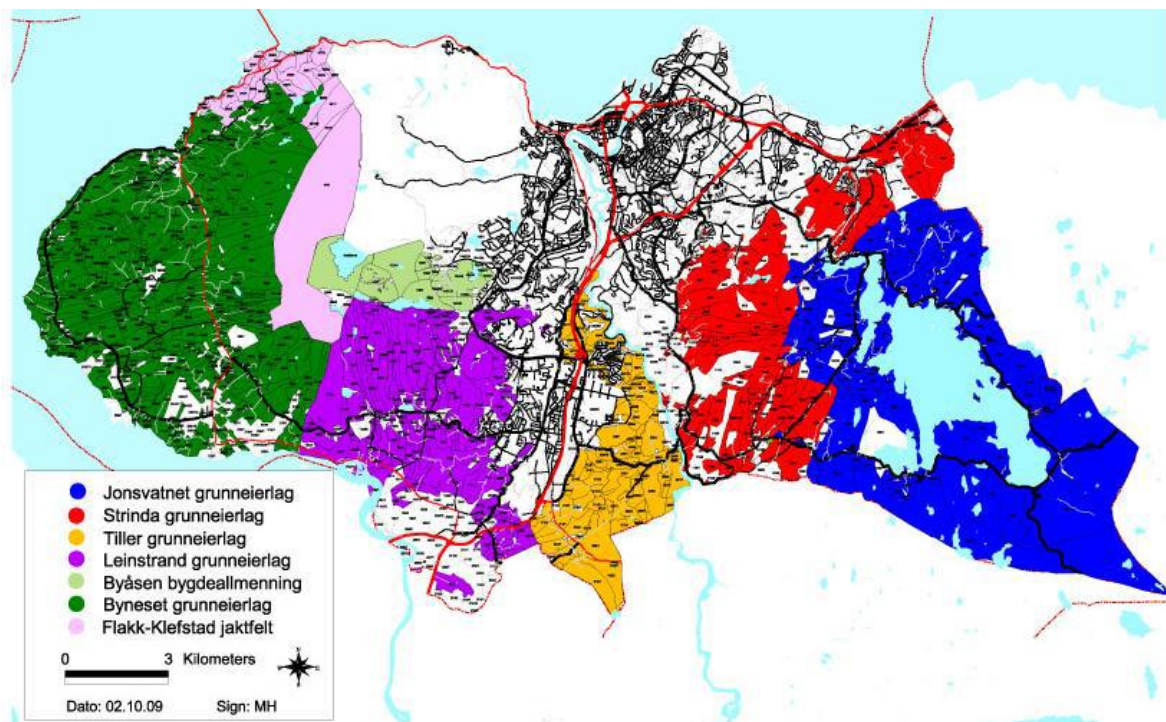
Trondheim Viltråd er en overbygning over alle grunneierlagene / jaktfeltene i Trondheim kommune. Disse er:

- Jonsvatnet grunneierlag
- Haukås statsallmenning
- Strinda grunneierlag
- Tiller grunneierlag
- Vaadan jaktområde
- Leinstrand grunneierlag
- Byneset grunneierlag
- Flakk-Klefstad jaktområde
- Byneset statsallmenning

Grunneierne har overført ansvaret for storviltforvaltninga til Viltrådet.

Storvaldets totale areal er 196.344 dekar, mens det tellende arealet er ca 153.000 dekar.

Kartet nedenfor viser de forskjellige jaktfeltene i valdet, og valdets avgrensning mot Trondheim bymark og bysentrum/boligområder.

1.2. Kunnskapsgrunnlaget

Tidligere bestandsplaner

Dette er den tredje bestandsplanen siden grunneiersiden tok et større ansvar for storviltforvaltninga i Trondheim. Det er ervervet betydelig kunnskap blant grunneierne gjennom disse årene. Forut for etableringen av den første bestandsplanen deltok et stort antall grunneiere på kurs i lokal storviltforvaltning.

«Sett og skutt» data

Vilrådet og Trondheim kommune har i fellesskap sikret et sammenhengende datamateriale over «sett elg» og «skutt elg» siden 1980. Denne lokale statistikken oppdateres for hvert år, slik at vi har løpende oversikt over alle nøkkeltall for elgbestanden og jaktuttaket.

Vilrådet har i mange år samlet inn kjever av felte dyr, og engasjert ekspertise til å aldersbestemme dyrene så nøyaktig som mulig. På dette viset har vi kontroll med alderssammensetningen i bestanden.

Evalueringsrapport fra NINA

Norsk institutt for naturforskning har på oppdrag for Vilrådet og Trondheim kommune evaluert gjennomføringen av bestandsplanen for årene 2010-2014. Evalueringen er dokumentert i NINAs rapport 1134. NINA konkluderer med at forvaltningsmålene for perioden i det alt vesentlige ble nådd.

Analyse av utviklingen i slaktvekter

Vilrådet engasjerte i 2014 en student ved Høgskolen i Nord-Trøndelag til å gjennomføre en analyse av utviklingen i slaktvekter for kalver og ungdyr. Analysen ble gjort med grunnlag i datamateriale for perioden 1981-2014, og presentert i rapporten «Utvikling i slaktevekter hos kalver og ungdyr av elg felt i Trondheim kommune fra 1981 til 2014». Analysen tester sammenhengen mellom slaktvekter og henholdsvis klimavariasjoner og beitetrykk, og holder utviklingen i Trondheim opp mot øvrige sammenlignbare regioner. Analysen viser at slaktvektene har fulgt en jevnt fallende trend fra ca år 2000 til 2010, men at nedgangen er stanset og muligens snudd de siste 2-3 årene.

Beiteregistreringer

Vilrådet og Trondheim kommune har utført 5 runder med omfattende beiteregistreringer i løpet av de siste 10 årene (i årene 2004, 2005, 2007, 2010 og 2014). Takseringene er gjennomført etter «Solbraa-metoden». Miljøenheten i kommunen har sammenstilt de registrerte dataene, som viser at beitetrykket på ROS-artene er betydelig redusert fra 2010 til 2014. Det må bemerkes at beiteregistreringene i 2014 var mangelfulle, slik at resultatene er noe mer usikre enn de ideelt skulle vært.

2. MÅLSETTINGER

2.1. Nasjonale mål

Den nasjonale målsettingen er at forvaltningen av hjortevilt skal ivareta bestandenes og leveområdenes produktivitet og mangfold.

Det skal legges til rette for en lokal og bærekraftig forvaltning med sikte på nærings- og rekreasjonsmessig bruk av hjorteviltressursene.

Forvaltningen skal sikre at bestandstørrelsen ikke forårsaker uakseptable skader og ulemper på andre samfunnsinteresser.

2.2. Kommunens mål

(Vedtatt i formannskapsak 112 / 15, 27. mai 2015)

Overordna forvaltningsmål

Størrelsen på elgstammen skal ligge på et nivå som gjør at dyras produktivitet og kondisjon opprettholdes på dagens nivå, samtidig som beitegrunnet og det biologiske mangfoldet ikke reduseres på sikt.

Grunnet for elgstammen skal være beiteressursene i skogområdene i kommunen.

Forvaltningen av elgstammen skal tilpasses andre samfunnsinteresser, så som trafikk, bosettinger i by og tettebebyggelse, jord og skogbruk, friluftsliv og rekreasjon.

Irregulær avgang skal i planperioden ikke overstige en medianverdi på 11 dyr (tallet er basert på medianverdien for de siste 10 jaktår, jf. statistikk fra SSB)

Forvaltningen av elgstammen skal være kunnskapsbasert, og skal være preget av tett samarbeid mellom kommune, jaktsetshavere og nabokommunene.

Operative forvaltningsmål

Elgstammens størrelse skal holdes stabilt på samme nivå som ved utløpet av planperioden 2010 – 2014, som antas å tilsvare mellom 0,6 og 0,7 sett elg pr dagsverk.

Stammens kjønnsstruktur skal holdes under 2,5 ku sett pr okse.

I løpet av bestandsplanperioden skal kommunen og Trondheim viltråd i samarbeid sørge for tilfredsstillende dokumentasjon av beitetrykk og beiteskader på elgens beiteplanter. Vurderingen skal skje på grunnlag av takst.

2.3. Viltrådets konkretisering av målene

Elgstammens størrelse, kondisjon og sammensetning

- Elgstammens størrelse skal holdes stabilt på samme nivå som ved utløpet av bestandsplanperioden 2010 – 2014, som antas å tilsvare mellom 0,6 og 0,7 sett elg per dagsverk.
- Elgstammens kondisjon, målt i form av registrerte slaktevekter på kalv og ungdyr, skal opprettholdes minst på 2014-nivå, som er en gjennomsnittvekt på:
 - 71 kg for oksekalver,
 - 63 kg for kukalver,
 - 142 kg for 1,5 årige okser, og
 - 132 kg for 1,5 årige kviger.
- Okseandelen i stammen skal ligge mellom 2 og 2,5 sett kyr per okse.
- Det skal finnes store okser på minst 10 spir i hele planområdet.

Konfliktnivå ift. samfunnets interesser

- Irregulær avgang pga påkjørsler på vei og jernbane skal holdes under 4 dyr pr år (som var snittet for årene 2012-2014).
- Uttak utenfor ordinær jakt av dyr fra bysentrum / tettbebyggelse skal ikke overstige et snitt på 1 dyr pr år.
- Uttak av skadedyr ift jord og skogbruk skal holdes på null.
- Klager på jaktutøvelsen skal holdes på null.

Samarbeid og organisering

- Viltrådet skal bidra til tett samarbeid og løpende god dialog med kommunens viltforvaltningsenhet.
- Samtlige jaktlag i storvaldet skal trekkes med i diskusjonene om jaktkvoter og jaktutøvelsen.
- Dialogen med de ansvarlige for elgforvaltningen i våre nabokommuner skal styrkes, slik at vi oppnår større grad av felles forvaltningsmål og felles prinsipper for jaktutøvelsen.

Økonomi

- Grunneiernes økonomiske utbytte av elgjakta skal være minst 1 mill. kroner.

3. TILTAK

Tiltak ift. målene for elgstammens størrelse, kondisjon og sammensetning

- Vilrådet og de enkelte grunneierlagene/jaktlagene skal være bevisste på å takle eventuell usikkerhet knyttet til elgstammens størrelse ved heller å gjennomføre for høyt jaktuttak, enn for lavt.
- Jaktlagene pålegges å prioritere å ta ut skrapdyr, dvs. dyr som er små og i dårlig hold.
- Vilrådet skal bidra til å gjennomføre beitetakseringer i tilstrekkelig omfang og kvalitet til å følge utviklingen i beitetrykket.

Tiltak ift. målene for konfliktnivå ift. samfunnets interesser

- Jaktlagene pålegges å prioritere å ta ut dyr som:
 - holder til i spesielt trafikkfarlige områder,
 - holder til nær tettbebyggelsen,
 - opptrer aggressivt eller særlig nærgående, og som
 - forårsaker spesielt store beiteskader på dyrka mark eller skog
- Vilrådet skal arbeide videre for å øke bruken av lydtemper på jaktvåpnene, slik at jaktskudd forårsaker lavere støy og mindre frykt blant befolkningen.
- Vilrådet skal bruke media for å informere positivt om jakttider og jaktutøvelsen, slik at befolkningen kjenner til når det jaktes, og føler trygghet ift. jakta.
- Vilrådet skal gjennomføre kompetansetiltak for å forbedre organiseringen og utførelsen av jaktmessige ettersøk etter såret vilt.
- Vilrådet skal arbeide systematisk for å øke jegerens skytetrening, herunder trening i jaktmessige skytestillinger.
- Vilrådet skal arbeide for å fremme gode holdninger om sikker og human jakt, blant jegerne.

Tiltak ift. målene for samarbeid og organisering

- Vilrådet skal ta initiativ til å gjenopprette det regionale samarbeidet innen hjorteviltforvaltninga, eventuelt i det minste med nabokommunene Malvik, Klæbu og Melhus.
- Vilrådet skal videreføre praksisen med et møte med alle jaktledere i jaktpausen første uka i oktober.

4. ELGJAKTA

4.1. Organisering av jakta

Viltrådet viderefører praksisen med en frivillig jaktpause fra 2. til 9. okt. Dvs. at jakttider i bestandsplanperioden er følgende:

- 1. periode: Fra og med 25. september til og med 1. oktober
- 2. periode: Fra og med 10. oktober til og med 31. oktober

Viltrådet møtes til tildelingsmøte senest 10.9. hvert år, for tildeling av rammer for hvert jaktfelt.

Jaktlagene skal fortløpende registrere sett og skutt elg via nettet på nettstedet "Sett og skutt". Data for jaktas 1. periode skal være oppdatert i løpet av den første dagen i jaktpausen (2. okt.).

Alle kjever av felte dyr over 1,5 år skal leveres inn til Viltrådet for bestemmelse av dyrets alder. Det samme gjelder kjever av dyr som jaktlaget er i tvil om er 1,5 år eller eldre.

Fellingsavgifter skal innbetales til Viltrådet, som besørger samlet innbetaling til kommunen.

4.2. Jaktuttaket

Fellingskvote

Det årlige maksimale jaktuttaket settes til 140 dyr, som gir ei totalramme på 700 dyr for hele bestandsplanperioden.

Maksimalramma representerer kun et øvre, teoretisk jaktuttak, og ikke noe mål for jaktuttaket. Viltrådet antar at et årlig uttak på 110-120 dyr vil være passelig for å nå målet om å holde stammen stabil på dagens nivå.

Styringsmål mht. alder og kjønn

Jaktuttaket skal det enkelte år i utgangspunktet følge denne fordelingsnøkkelen:

- 35 % årskalv
- 25 % ungdyr
- 23 % 2,5 år og eldre hanndyr
- 17 % 2,5 år og eldre hunndyr.

Det tillates inntil 10 %-poeng avvik det enkelte år. Viltrådet kan eventuelt etter nærmere vurdering fravike fordelingsnøkkelen med mer enn 10%, dersom det er nødvendig for å nå målene som er fastsatt.

Uttaket av voksne okser skal ikke skje før i jaktas 2. periode, og skal begrenses ut fra målet om å ha store okser i hele bestandsplanområdet.

4.3. Jaktutøvelsen

Aktsomhet

Jaktutøvelsen skal skje på en jaktetisk og samfunnsmessig god måte, slik at det ikke oppstår unødige konfrontasjoner mellom jegerne og andre brukere av marka. Det skal tas hensyn til annen friluftaktivitet i jaktområdene, bl.a. ved å forsøke å unngå jakt i de mest brukte utfartsområdene på helligdager med godvær. Jakta skal om nødvendig avbrytes hvis andre friluftaktiviteter er for store til at en kan utøve sikker og effektiv jakt.

Rapportering av ettersøk

Ettersøk etter skadet elg, som ikke er avsluttet innen utgangen av den dagen dyret ble påskutt, skal uten opphold rapporteres til kommunen og Viltrådets leder.

4.4. Felling av dyr utenfor ordinær jakt

Viltrådet og Trondheim kommune har inngått følgende avtaler som regulerer fellingen av dyr utenfor ordinær jakt:

- Praktiske retningslinjer for samarbeid mellom Trondheim kommunes administrasjon, kommunens Viltpatrulje og Trondheim viltråd vedrørende hjortevilt, av oktober 2006.
- Rutiner for kommunikasjon mellom VR og TK/VP ved spesielle situasjoner ifm. viltpatruljearbeidet i kommunen, av 12.06.13.

Avtalene innebærer bl.a. at Viltrådet skal involveres i vurderinger av uttak av dyr som viser tegn til aggressivitet eller på annen måte opptrer i konflikt med samfunnet. Avtalene sier videre at ettersøk etter påkjørt/skadet elg, som inntreffer i jakttida eller nært opp til jakttida, skal skje i samarbeid med det aktuelle jaktlaget, og legges til rette slik at dyret kan tas på ordinær fellingskvote.

Avtalene gjelder bare innenfor storvaldets arealer. Uttak av konfliktdyr og ettersøk etter skadde dyr utenfor storvaldet, samt utenfor jakttida, ivaretas av kommunens viltpatrulje.

5. GODKJENNING AV PLANEN

Vilrådets mål og tiltak for bestandsplanperioden ble gjennomgått og enstemmig vedtatt av Vilrådets årsmøte 29. april 2015.

Bestandsplanen er for øvrig lest og godkjent av Vilrådets styre.

Bestandsplanen er godkjent av Trondheim kommune: 21.07.15

Marianne Langedal

miljøsjef

Trondheim, juli 2015

Trondheim Vilråd

